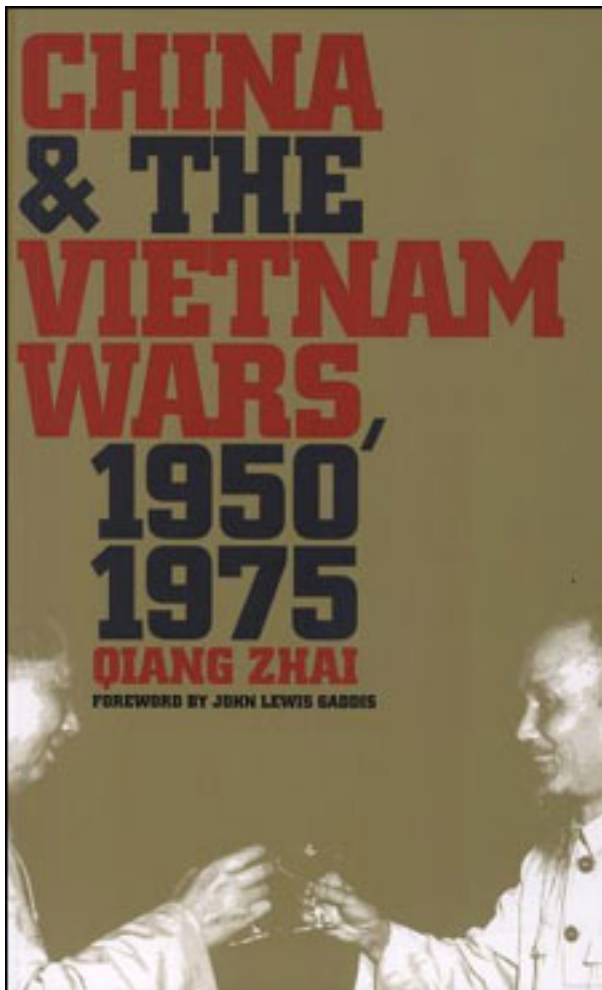

Quan hệ Việt-Trung trải qua rất nhiều giai đoạn khác nhau

Bìa sách của GS Đi ch C ng

Mối quan hệ giữa Việt Nam và Trung Quốc chắc chắn sẽ tiếp tục là đề tài được quan tâm nhiều trong năm 2011, và nhìn vào quá khứ là một trong số các chủ đề nóng g p.

Mặc dù quyển sách tiếng Anh của GS Đi ch C ng (Đ , Qiang Zhai) đã xuất bản từ năm 2000, nhưng khá nhiều chi tiết mà ông khám phá và giới thiệu từ nguồn tài liệu gia i mà t của Trung Quốc nay vẫn chưa thấy phổ biến trên báo chí hay diễn đàn tiếng Việt.

Ví dụ như chuyện trong giai đoạn 1965-1968 Trung Quốc đã g p i 320.000 l t quân h u cân sang Bắc Việt, mà có trên 1.000 ng i chết.

Nghiên cứu của GS Đặng Chấn cho rằng lúc đó Mao sẵn sàng đàm phán với Hoa Kỳ nếu lính Mỹ vượt qua biên giới để đưa vào miền Bắc công sự của Việt Nam.

Nghiên cứu này còn xác định rằng Bắc Việt thiếu vắng ý Trung Quốc khi bắt đầu đàm phán với Hoa Kỳ vào năm 1968, rằng ảnh hưởng của Trung Quốc lên Bắc Việt tan biến từ thời điểm này và của Liên Xô thì tăng," như lời GS John Lewis Gaddis từ Đại học Yale.

Chuyên gia này đánh giá cao một kết luận "rằng gốc rễ của cuộc chiến giữa Trung Quốc và Việt Nam vào năm 1979 nằm ở chỗ mà chúng ta bây giờ có thể nhìn thấy là sự tan rã liên minh Trung-Việt vào cuối thập niên 1960 và 1970," như được ghi lại trong phân đầu sách.

Cách nhìn đó giúp lý giải tại sao Bắc Kinh tăng viện trợ quân sự cho Hà Nội trong giai đoạn cuối của quá trình đàm phán bốn bên, vì khó giải thích chuyển đổi Nixon sang thăm vào năm 1972.

Vẫn là chuyên gia về lịch sử quan hệ ngoại giao của Trung Quốc, góc nhìn của GS Đặng Chấn còn quán xuyên cao thái độ của Mao Trạch Đông với chủ trương chống "diễn biến hòa bình" (heping yanbian) vào năm 1959, như trong một phân tích khác của ông từ hồi ký của Bạc Nhất Ba (Bạc Nhất Ba Bo Yibo).

Theo đó, Mao không chỉ đối phó với ngoại trưởng Mỹ John Foster Dulles và còn cao lãnh đạo Liên Xô Khrushchev, khiến từ sau 1960 quan hệ giữa hai cường quốc công sự chia rẽ, ảnh hưởng vào cuộc chiến Việt Nam, vốn là một trong các tâm điểm của Chiến tranh lạnh.

Phân tích rõ ràng nội dung một chương sách trung tâm Wilson giới thiệu toàn bộ trên mạng, thể hiện rõ nét quan điểm các bên trong quá trình đàm phán hòa bình của Việt Nam trong giai đoạn 1965-1968.

Chính phủ Johnson leo thang chiến tranh nhằm buộc phía có đối thoại vì bị dìm luận chiến trịch, thu thập Nga sang thăm Hà Nội vì lợi ích của việc vận chuyển chất, còn Trung Quốc vào thế muốn phía đối Việt Nam đàm phán hòa bình vì các tính toán phục vụ của Mao Trạch Đông muốn giữ vai trò lãnh đạo ở Thế giới thứ ba.

Thế đối đầu giữa Liên Xô và Trung Quốc hiện rõ nhất vào năm 1966 khi hai bên dàn quân dọc biên giới, mà xung đột quân sự có thể nổ ra vào 1969, GS Điệp chỉ Củng diễn giải từ nguồn tin liên lạc.

"Khi Mao gặp nguy cơ lớn từ Liên Xô, ông bắt đầu thay đổi chính sách và khuyến khích Bắc Việt chấp nhận hiệp ước hòa bình với Hoa Kỳ," bữa cuối quyển sách tóm tắt giai đoạn 1970s.

"Giới chuyên gia từ lâu vẫn dự đoán về quan hệ giữa Trung Quốc và Việt Nam trong mô hình phân thể kỷ cuộc chiến Đông Dừng 1950-1975. Chỉ đến khi có quyển sách này chúng ta mới vào vị trí là biết." - GS Gaddis viết trong lời giới thiệu.

GS Điệp chỉ Củng dạy lịch sử tại Đại học Auburn Montgomery ở Alabama, trước tốt nghiệp đại học ở Nam Kinh, rồi sang Mỹ làm tiến sĩ. Ngoài quyển sách China and the Vietnam Wars, 1950-1975 ông còn có nhiều bài viết liên quan đến lịch sử khu vực trong mối quan hệ quốc tế trong giai đoạn này.

http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2011/01/110106_qiangzhai.shtml